

Lausunto

13.06.2017

2017/162/31

Asia: OM 17/41/2015

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Yleisiä huomioita

Lausuntonne

Tarkastusvirasto on aiemmin prosessityöryhmän mietintöön (oikeudenkäynti hallintoasioissa) 29.3.2011 antamassaan lausunnossa (47/31/2011) todennut, että oikeustilan täsmentämistä voi perustella useilla näkökohdilla. Ensinnäkin näin asianosaisille muodostuu selkeämpi kuva oikeustilasta ja heidän oikeusturvansa tulee asianmukaisesti huomioon otetuksi. Toiseksi täsmällisen sääntelyn avulla voidaan turvata paremmin yhtenäinen ja yhdenmukainen

oikeustila, mikä osaltaan saattaa vähentää tarvetta hakea muutosta alempien oikeusasteiden päätöksiin. Kolmanneksi oikeustilan täsmentäminen on omiaan edistämään asioiden joutuisaa käsittelyä tuomioistuimissa. Tarkastusvirasto viittaa edellä mainituilta osin aiemmin esittämiinsä näkökohtiin.

Ehdotuksen sääntelyä voidaan pitää kokonaisuutena pitää selkeänä ja johdonmukaisena. Esityksen perusteluista on myös selkeästi hyötyä ehdotettua sääntelyä tulkittaessa. Ehdotuksessa myös huomioidaan monissa kohdin taloudellisuusnäkökohdat ja prosessiekonomiset vaikutukset.

1 luku (Yleiset säännökset)

Lausuntonne

Ei huomautettavaa.

2 luku (Valitus hallintopäätöksestä)

Lausuntonne

Ei lausuttavaa.

Luvussa säädettäisiin myös toimivaltaisesta hallinto-oikeudesta (5 §). Onko pykälä mielestänne riittävän yksiselitteinen ja täsmällinen?

Säännös on lähtökohtaisesti riittävän yksiselitteinen ja täsmällinen.

Lakiin ehdotetaan uutta säännöstä asiakokonaisuuden yhdistämisestä hallinto-oikeudessa (6 §).

Kannatan ehdotusta

Mahdolliset lisäkommenttinne

-

3 luku (Valituksen tekeminen)

Lausuntonne

Ei lausuttavaa.

4 luku (Muu hallintolainkäyttöasia)

Lausuntonne

Ei lausuttavaa.

5 luku (Puhevalta ja avustajan tai asiamiehen käyttäminen)

Lausuntonne

Ei lausuttavaa.

6 luku (Asian käsittely ja selvittäminen)

Lausuntonne

Selvittämistä koskevat säännökset ovat selkeitä ja johdonmukaisia. Luvun 1 §:ssä on säännös tuomioistuimen prosessinjohdosta, joka sekin selkeyttää oikeustilaa.

Luvussa säädettäisiin päätöksen tehneen viranomaisen velvollisuudesta antaa tuomioistuimen pyynnöstä lausunto sakon uhalla (8 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

Yleensä lausunnon pyytäminen sakon uhalla ei liene tarpeen. Säännös voi kuitenkin olla tietyissä poikkeuksellisissa tilanteissa tarpeen asian riittäväksi selvittämiseksi.

Säännös selvityksen rajoittamisesta olisi uusi (12 §).

Kannatan ehdotusta

Mahdolliset lisäkommenttinne

Säännöksellä pyritään edistämään asioiden joutuisaa käsittelyä tuomioistuimissa. Tällainen sääntely voi tietyissä tilanteissa olla tarpeen prosessin aiheettoman pitkittämisen välttämiseksi. Toisaalta on myös luultavaa, että säännöstä sovellettaessa kannattaa noudattaa varovaisuutta, jotta selvityksen rajoittaminen ei johda virheellisen ratkaisun tekemiseen. Kuten säännöksen esitöistä (s. 102) ilmenee, tuomioistuimen olisi joka tapauksessa tutustuttava sille esitettyyn selvitykseen ja otettava asiaan vaikuttava selvitys huomioon. Tämä sääntelytapa huomio varsin tasapainoisesti selvityksen rajoittamiseen liittyvät eri näkökohdat.

Luvussa säädettäisiin myös eri selvityskeinoista. Uusia selvityskeinoja olisivat suullinen valmistelu ja tarkastus.

Suullinen valmistelu (13 §)

Kannatan ehdotusta

Mahdolliset lisäkommentit

Suullista valmistelua koskeva säännös lisää tuomioistuimen keinovalikoimaa asian selvittämiseksi. Säännös mahdollistaa tuomioistuimen joustavan valmistelun järjestämisen, koska suullisen valmistelun toimittaminen perustuu tuomioistuimen harkintaan.

Tarkastus (15 §)

Kannatan ehdotusta

Mahdolliset lisäkommentit

Säännös mahdollistaa katselmusta kevyemmän toimintatavan ja edesauttaa asian joutuisaa käsittelyä ja prosessiekonomian toteutumista.

Luvussa olisi säännös järjestyssakon tuomitsemisesta tuomioistuimen arvoa loukkaavan kirjallisen aineiston toimittamisen perusteella (20 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta? Pitäisikö tuomioistuimen varoittaa kirjallisen aineiston toimittajaa ennen sakon tuomitsemista?

Yleensä tällaisen sakon tuomitseminen on viimesijainen keino. Yleensä ongelmalliseen käyttäytymiseen kiinnitetään huomiota suullisesti. Varoitusta koskeva sääntely vaikuttaisi siten tarkoituksenmukaiselta.

7 luku (Suullinen käsittely)

Lausuntonne

Suullista käsittelyä koskeva suhteellisen yksityiskohtainen luku on selkeä ja tällainen sääntely myös luultavasti yhdenmukaistaa asian käsittelyä eri hallinto-oikeuksissa. On myös hyvä, että lain 7 luvun 18 §:ään otetaan säännös kuulemisesta teknisellä tiedonvälitystavalla. Tämä toimintatapa säästää asiansosaisten/todistajien vaivaa ja teknisen kuulemisen voidaan olettaa yleistyvän tulevaisuudessa.

8 luku (Hallintotuomioistuimen päätöksenteko)

Lausuntonne

Ei huomautettavaa.

9 luku (Tiedoksianto)

Lausuntonne

Ei huomautettavaa.

Ehdotuksen mukaan ainoastaan velvoittavat päätökset, joiden tiedoksisaannista alkaa kulua muutoksenhaku-aika tai muu vastaanottajan oikeuteen vaikuttava määräaika, tulisi antaa tiedoksi todisteellisesti (1 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

Ei huomautettavaa.

10 luku (Oikeudenkäyntikulut)

Lausuntonne

Ei huomautettavaa.

11 luku (Päätöksen korjaaminen ja täydentäminen)

Lausuntonne

-

Säännös päätöksen täydentämisestä olisi uusi (2 §).

Kannatan ehdotusta

Mahdolliset lisäkommentit

Päätöksen täydentämismahdollisuus, joka on rajattu sivuvaatimuksiin, joustavoittaa ratkaisun puutteiden oikaisemista. Valitus-aika täydennetyistä päätöksistä alkaa vasta täydennetyin päätöksen tiedoksisaannista, joten täydentämismenettely ei aiheuta asianosaisille oikeudenmenetyksiä.

12 luku (Valitus hallintotuomioistuimen päätöksestä)

Lausuntonne

-

Ehdotuksen mukaan uudessa yleislaissa olisi pääsääntönä, että hallinto-oikeuden päätöksestä saa valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valituslupan (1 §). Tarvittaessa poikkeuksista säädettäisiin jatkossa erikseen. Ehdotus valituslupamenettelystä pääsääntönä poikkeaisi voimassa olevasta laista.

Kannatan ehdotusta

Mahdolliset lisäkommentit

Valituslupamenettely muuttaa korkeimman hallinto-oikeuden roolin ennakkopäätöstuomioistuimeksi, jonka ratkaisujen tarkoituksena on ohjata ja yhtenäistää ratkaisukäytäntöä. Nykyinen järjestelmä, jossa hallinto-oikeuden päätöksistä valittaminen tietyissä asiaryhmissä edellyttää valituslupan saamista ja toisissa asioissa valituslupaa ei edellytetä, ei ole

luonteeltaan kovin systemaattinen järjestelmä. Toisaalta asiaryhmät, joissa valitusluvan saamista on edellytetty, ovat vähitellen lisääntyneet. Voidaankin ehkä sanoa, että vähitellen on liu'uttu kohti valituslupajärjestelmää. Valituslupajärjestelmään siirtyminen lähentää korkeimman oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden rooleja, millä voi olla suotuisia vaikutuksia, jos ylimmät tuomioistuimet tulevaisuudessa päätetään yhdistää samaksi organisaatioksi.

Samalla uudistus merkitsee lainkäytön painopisteen korostumista hallinto-oikeustasolla. Onkin tärkeää, että hallintotuomioistuimilla on riittävät resurssit suoriutua tästä tehtävästä.

Hallintopäätöksen tehneellä viranomaisella ei nykyisten yleissäännösten mukaan ole valitusoikeutta hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Viranomaiselle ehdotetaan valitusoikeutta tilanteissa, jossa ensi asteen hallintotuomioistuin on kumonnut sen päätöksen tai muuttanut sitä (3 §). Ehdotus päätöksen tehneen viranomaisen valitusoikeudesta poikkeaisi voimassa olevasta laista.

Kannatan ehdotusta

Mahdolliset lisäkommenttinne

Kuten ehdotuksessa todetaan, tällainen viranomaisen valitusoikeus voi olla tarpeen erityisesti tilanteissa, joissa hallinto-oikeuden kumoamalla päätöksellä on yleisempää merkitystä (s. 168). Ylimmän oikeusasteen ratkaisun saaminen voi olla tarpeen esimerkiksi oikeuskäytännön yhtenäistämiseksi.

13 luku (Ylimääräinen muutoksenhaku)

Lausuntonne

-

Kantelu ylimääräisenä muutoksenhakekeinona ehdotetaan poistettavaksi. Nykyiset kanteluperusteet yhdistettäisiin purkuperusteisiin (5 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

Muutos on luonteeltaan lähinnä tekninen. Kantelu ylimääräisenä muutoksenhakekeinona poistetaan ja kanteluperusteet yhdistetään purkuperusteisiin. Muutosta voidaan perustella sillä, että hallintokantelu ja kantelu ylimääräisenä muutoksenhakekeinona voidaan sekoittaa toisiinsa.

Luvussa ehdotetaan nimenomaista säännöstä ylimpien laillisuusvalvojen oikeudesta hakea purkaa lainvoimaiseen päätökseen (6 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

-

Ehdotuksen mukaan muun hakijan kuin viranomaisen olisi päätöksen purkamista koskevassa asiassa käytettävä lainoppinutta avustajaa (6 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

Lainoppineen avustajan käyttäminen todennäköisesti edesauttaa purkuhakemuksen menestymisen mahdollisuuksia.

14 luku (Päätöksen täytäntöönpano ja hallintotuomioistuimen väliaikaiset määräykset)

Lausuntonne

Ei lausuttavaa

Oikeudenkäymiskaaren ehdotettujen muutosten johdosta yleisiltä tuomioistuimilta poistuisi toimivalta antaa turvaamismääräyksiä hallintolainkäyttöasioissa. Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

Ei lausuttavaa.

15 luku (Voimaantulo)

Lausuntonne

Ei lausuttavaa.

Liitelait

Mahdolliset kommenttinne

-

Yksityiskohtaisia huomioita

Tekniset huomionne

-

Männikkö Marko
Valtiontalouden tarkastusvirasto

Vedenkannas Matti
Valtiontalouden tarkastusvirasto